

СИЛАБУС **НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ** **«СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ** **БІЗНЕСУ»**

Рівень вищої освіти: Другий (магістерський)

Спеціальність: **С1 Економіка та міжнародні економічні відносини**

Рік навчання: **1-й, семестр 1-й**

Кількість кредитів ECTS: **4 кредити**

Назва кафедри: **Економіки та підприємницької діяльності**

Мова викладання: **українська**

Лектор курсу

д.ф.е., доцент Томашук Інна Вікторівна

**Контактна інформація
лектора (e-mail)**

Tomashuk.inna@ukr.net

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Соціальна відповідальність бізнесу» є вибірковою компонентою ОПП. Загальний обсяг дисципліни 120 год.: лекції - 24 год.; практичні заняття - 22 год., самостійна робота - 74 год.

Формат проведення: лекції, практичні заняття, семінарські заняття, консультації. Підсумковий контроль – залік.

Під час вивчення дисципліни можуть використовуватися знання, отримані з таких дисциплін: «Глобальна економіка», «Екологічна економіка».

Призначення навчальної дисципліни

Освітня компонента «Соціальна відповідальність бізнесу» спрямована на формування у здобувачів вищої освіти системного розуміння принципів, механізмів та інструментів соціально відповідальної поведінки суб'єктів господарювання. Дисципліна забезпечує набуття здатності оцінювати соціальні, економічні та екологічні наслідки бізнес-рішень, інтегрувати принципи сталого розвитку, етики, корпоративного управління та взаємодії зі стейкхолдерами у діяльність підприємства. Особлива увага приділяється формуванню відповідального управлінського мислення, розвитку навичок прийняття етично обґрунтованих рішень, оцінювання соціальної ефективності діяльності підприємств та розроблення заходів корпоративної соціальної відповідальності з урахуванням сучасних викликів і вимог суспільства.

Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни є формування у здобувачів системного розуміння теоретичних засад і практичних механізмів соціальної

відповідальності бізнесу, розвиток компетентностей щодо прийняття етично обґрунтованих управлінських рішень, інтеграції соціальних, економічних та екологічних принципів у діяльність підприємств, взаємодії зі стейкхолдерами та забезпечення сталого розвитку бізнесу і суспільства.

Завдання вивчення навчальної дисципліни

Навчити майбутніх фахівців розуміти сутність, принципи та механізми соціальної відповідальності бізнесу, досліджувати соціальні, економічні та екологічні аспекти діяльності підприємств, оцінювати вплив господарських рішень на працівників, споживачів, суспільство, територіальні громади та довкілля, застосовувати сучасні підходи й інструменти корпоративної соціальної відповідальності, сталого розвитку та ESG-управління. Сформувані вміння розробляти, обґрунтовувати та оцінювати соціально відповідальні управлінські рішення і програми, визначати їх економічну та соціальну ефективність, забезпечувати конструктивну взаємодію підприємства зі стейкхолдерами, дотримання принципів ділової етики та соціальних стандартів. У здобувача формується здатність розв'язувати складні задачі та проблеми у сфері соціально відповідального управління бізнесом, що передбачає проведення досліджень, застосування інноваційних підходів, прийняття обґрунтованих рішень в умовах невизначеності та забезпечення збалансованого соціально-економічного й екологічного розвитку підприємства.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен володіти інтегральною, загальними та фаховими компетентностями, зокрема:

Інтегральна компетентність:

Здатність визначати та розв'язувати складні економічні задачі та проблеми, приймати відповідні аналітичні та управлінські рішення у сфері економіки або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначених умов та вимог.

Загальні компетентності:

ЗК2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК5. Здатність працювати в команді.

ЗК6. Здатність розробляти та управляти проєктами.

Фахові компетентності:

СК1. Здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій для обґрунтування стратегії розвитку економічних суб'єктів та пов'язаних з цим управлінських рішень.

СК3. Здатність збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв'язання комплексних економічних проблем, робити на їх основі обґрунтовані висновки.

СК7. Здатність обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання.

Програмні результати:

РН 1. Формулювати, аналізувати та синтезувати рішення науково-практичних проблем.

РН 2. Розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності.

РН4. Розробляти соціально-економічні проекти та систему комплексних дій щодо їх реалізації з урахуванням їх цілей, очікуваних соціально-економічних наслідків, ризиків, законодавчих, ресурсних та інших обмежень.

РН6. Оцінювати результати власної роботи, демонструвати лідерські навички та уміння управляти персоналом і працювати в команді.

Вивчення даної дисципліни формує у здобувачів освіти соціальні навички (soft skills): комунікативність (реалізується через: метод роботи в парах та групах, метод самопрезентації), робота в команді (реалізується через: метод проєктів), лідерські навички (реалізується через: робота в групах, метод проєктів, метод самопрезентації).

План вивчення навчальної дисципліни

№ з/п	Назви теми	Форми організації навчання та кількість годин		Самостійна робота, кількість годин
		лекційні заняття	практичні заняття	
1	Тема 1. Теоретичні засади та концептуальні основи соціальної відповідальності бізнесу	2	2	9
2	Тема 2. Еволюція концепції соціальної відповідальності та сучасні моделі відповідального бізнесу	2	2	9
3	Тема 3. Корпоративна етика, ділова репутація та культура соціально відповідального бізнесу	4	4	10
4	Тема 4. Соціальна відповідальність бізнесу перед працівниками та управління людським капіталом.	2	2	9
5	Тема 5. Екологічна відповідальність підприємств та принципи сталого розвитку	4	4	9
6	Тема 6. Взаємодія бізнесу зі стейкхолдерами та соціальна відповідальність перед суспільством і територіальними громадами	2	2	9
7	Тема 7. ESG-орієнтоване управління та оцінювання соціальної ефективності бізнесу	4	4	10
8	Тема 8. Стратегічне управління соціальною відповідальністю та перспективи розвитку відповідального бізнесу в Україні	4	2	9
Разом		24	22	74

Самостійна робота здобувача вищої освіти

Самостійна робота студента організовується шляхом видачі індивідуального переліку питань і практичних завдань з кожної теми, які не виносяться на аудиторне опрацювання та виконання індивідуального творчого завдання (гугл-презентації тощо).

Самостійна робота здобувача є одним із способів активного, цілеспрямованого набуття нових для нього знань та умінь. Вона є основою його підготовки як фахівця, забезпечує набуття ним прийомів пізнавальної діяльності, інтерес до творчої роботи, здатність вирішувати наукові та практичні завдання.

Виконання здобувачем самостійної роботи передбачає, за необхідності, отримання консультацій або допомоги відповідного фахівця. Навчальний матеріал навчальної дисципліни, передбачений робочою програмою навчальної дисципліни для засвоєння здобувачем у процесі самостійної роботи, виноситься на поточний і підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався під час аудиторних занять. Організація самостійної роботи здобувачів передбачає: планування обсягу, змісту, завдань, форм і методів контролю самостійної роботи, розробку навчально-методичного забезпечення; виконання здобувачем запланованої самостійної роботи; контроль та оцінювання результатів, їх систематизацію, оцінювання ефективності виконання здобувачем самостійної роботи.

Індивідуальні завдання здобувач виконує самостійно під керівництвом викладача згідно з індивідуальним навчальним планом.

У випадку реалізації індивідуальної освітньої траєкторії здобувача заняття можуть проводитись за індивідуальним графіком.

Під час роботи над індивідуальними завданнями, розв'язуванням задач не допустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та виступи мають бути авторськими та оригінальними. Виконання здобувачем самостійної роботи передбачає виконання індивідуальних завдань.

Основні види самостійної роботи

№	Вид самостійної роботи	Години (денна/заочна)	Терміни виконання (денна/заочна)	Форма та метод контролю
1	Підготовка самостійних питань з тематики дисципліни	30/40	щотижнево/під час заліково-екзаменаційної сесії	Усне та письмове опитування
2	Підготовка до лекційних та практичних занять	14/20	щотижнево/під час заліково-екзаменаційної сесії	Усне та письмове опитування
3	Індивідуальні творчі завдання (виконання гугл-презентації, презентації за заданою проблемною тематикою, вирішення ситуаційних задач, написати тези, статтю, есе, кейс; підготувати ребус, кросворд)	14/30	4 рази на семестр/під час заліково-екзаменаційної сесії	Спостереження за виконанням, обговорення, виступ з презентацією, усний захист
4	Підготовка до контрольних робіт та тестування	16/22	2 рази на семестр/під час заліково-екзаменаційної сесії	Тестування у системі СОКРАТ, Moodle
Разом		74/112		

Список основної та додаткової літератури

Основна

1. Колот А. М., Грішнова О. А., Герасименко О. О. та ін. Соціальна відповідальність : навч. посіб. за заг. ред. А. М. Колота. Київ : КНЕУ, 2015. 519 с.
2. Гусева О. Ю., Воскобоева О. В., Хлевицька Т. Б. Соціальна відповідальність бізнесу : навч. посіб. Київ : Державний університет телекомунікацій, 2020. 222 с.
3. Пушкар М. С., Голінах Л. І. Соціальна відповідальність бізнесу: теорія і практика : монографія. Тернопіль : Карт-Бланш, 2018. 215 с.
4. Звонар В. П. Соціальна відповідальність як соціоекономічний феномен: теорія та українські реалії : монографія. Київ : Інститут демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи НАН України, 2018. 288 с.
5. Овсянюк-Бердадіна О. Ф., Худик Д. І. Соціальна відповідальність бізнесу : навч. посіб. Тернопіль : ЗУНУ, 2026. 161 с.

Додаткова

1. Циглюк Д. О., Томашук І.В. Управлінські практики підвищення ефективності і лояльності працівників у аграрному секторі. *Управління змінами та інновації*. 2026. №18. С. 120-126. DOI: <https://doi.org/10.32782/CMI/D2026-18-20>.
3. Балусева О. В., Боднарук О. В. Соціальна відповідальність : навч. посіб. Київ; Маріуполь : ДонДУУ, 2017. 283 с.
5. Сіренко Н. М., Лункіна Т. І., Бурковська А. В. Соціальна відповідальність : навч. посіб. Миколаїв : МНАУ, 2021. 216 с.
6. Tomashuk I., Koval N., Boltovska L. Priority areas of integration of innovation into the strategy for ensuring sustainable development of the agricultural industry. (Пріоритетні напрямки інтеграції інновацій у стратегію забезпечення сталого розвитку аграрної галузі). *Baltic Journal of Economic Studies*. 2026. Vol. 12. № 3. P. 93-106. DOI: <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2026-12-3-93-106>.
7. Косович Б., Домбровська Ю. Інноваційність соціальної відповідальності бізнесу в умовах війни. *Сталий розвиток економіки*. 2025. № 5(56). С. 590–594. DOI: [10.32782/2308-1988/2025-56-81](https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-56-81).
8. Carroll A. B. The Pyramid of Corporate Social Responsibility: Toward the Moral Management of Organizational Stakeholders. *Business Horizons*. 1991. Vol. 34, No. 4. P. 39–48. DOI: [10.1016/0007-6813\(91\)90005-G](https://doi.org/10.1016/0007-6813(91)90005-G)

Електронні ресурси

1. Офіційний сайт Міністерства фінансів України URL: <https://www.mof.gov.ua/uk>
2. Офіційний сайт Міністерства юстиції України URL: <https://minjust.gov.ua>
3. Офіційний сайт Державної служби статистики України URL: <https://ukrstat.gov.ua>
5. Офіційний сайт Державної служби статистики України у Вінницькій області URL: <https://stat.gov.ua/uk>

6. Офіційний сайт Державної податкової служби України URL: <https://tax.gov.ua>
7. Офіційний сайт Верховної ради України URL: <https://www.rada.gov.ua>
9. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України URL: <https://mon.gov.ua/ua>
10. Офіційний сайт Міністерства соціальної політики України URL: <https://www.msp.gov.ua>
11. Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України. URL: <https://me.gov.ua>

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ ДО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У кінці семестру, здобувач вищої освіти може набрати до 60% підсумкової оцінки за виконання всіх видів робіт, що виконуються протягом семестру, до 10% за показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності і до 30% підсумкової оцінки – за результатами підсумкового контролю.

Розподіл балів за видами навчальної діяльності

	Вид навчальної діяльності	Бали	
		денна	заочна
Атестація 1			
1	Участь у дискусіях на лекційних заняттях	6	6
2	Участь у роботі на практичних заняттях	5	6
3	Виконання контрольних робіт, тестування	10	10
4	Індивідуальні та групові творчі завдання (вирішення і письмове оформлення завдань, схем, діаграм, інших робіт графічного характеру; презентації за заданою проблемною тематикою, дослідницькі проєкти)	9	13
	Всього за атестацію 1	30	35
Атестація 2			
5	Участь у дискусіях на лекційних заняттях	6	6
6	Участь у роботі на практичних заняттях	6	6
7	Виконання контрольних робіт, тестування	10	10
8	Індивідуальні та групові творчі завдання (вирішення і письмове оформлення завдань, схем, діаграм, інших робіт графічного характеру; презентації за заданою проблемною тематикою, дослідницькі проєкти)	8	13
	Всього за атестацію 2	30	35
	Показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності	10	-
	Підсумкове тестування	30	30
	Разом	100	100

Переведення балів внутрішньої 100-ї бальної шкали в національну здійснюється в наступному порядку.

Відповідність шкал оцінок якості засвоєння навчального матеріалу

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для заліку
90 – 100	A	зараховано
82-89	B	зараховано
75-81	C	
66-74	D	зараховано
60-65	E	
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Якщо здобувач упродовж семестру за підсумками контрольних заходів набрав менше 35 балів, то він не допускається до заліку. Крім того, обов'язковим при мінімальній кількості балів за підсумками контрольних заходів є виконання індивідуальної творчої роботи (презентації).

Програма навчальної дисципліни передбачає перезарахування кредитів освітніх компонентів, отриманих студентами, які навчались за програмою академічної мобільності, неформальної та інформальної освіти за наявності відповідних підтверджуючих документів.

Основні вимоги до контролю знань здобувачів вищої освіти наведені у Положенні «Про порядок оцінювання знань здобувачів вищої освіти у Вінницькому національному аграрному університеті».